

**राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना अंतर्गत
महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजना -----
कामांची प्राधान्यता.**

महाराष्ट्र शासन

नियोजन विभाग

शासन निर्णय, नियोजन विभाग, क्रमांक-मग्रारोहयो-२००६/प्र.क्र.१०४ /रोहयो-१०,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२, दिनांक १२ मार्च, २००८.

पहा : १) शासन निर्णय, नि.वि. क्रमांक-मग्रारोहयो-२००६/प्र.क्र.१०४/रोहयो-१०,
दिनांक १९.१०.२००६.

२) राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना केंद्रशासन मार्गदर्शन रचना-२००६.

प्रस्तावना :

शासन निर्णय, नियोजन विभाग, क्रमांक - मग्रारोहयो- २००६/प्र.क्र.१०४/रोहयो-१०, दिनांक १९.१०.२००६ अन्वये महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजना अंतर्गत घ्यावयाच्या कामांची प्राधान्यता विहित केली आहे. तदनंतर महाराष्ट्र रोजगार हमी योजना कायदा, १९७७ मध्ये दिनांक २९.१२.२००६ रोजी सुधारणा करून राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा, २००५ शी सुसंगत करण्यात आला आहे. महाराष्ट्र रोजगार हमी योजना कायदा, १९७७ कलम ७ (२) (i) मध्ये सुधारणा करून महाराष्ट्र ग्रामीण रोजगार हमी योजने अंतर्गत जलसंधारण व जलसंवर्धन कामांवर प्रामुख्याने भर देऊन घ्यावयाच्या कामांचे प्राधान्य निश्चित केले आहे. या अनुषंगाने कामे कोणत्या प्राधान्य क्रमाने घ्यावीत व प्राधान्य क्रम ठरविण्याच्या अधिकाराबाबत शासन पुढील प्रमाणे आदेश देत आहे.

शासन निर्णय :

(एक) शासन निर्णय, नियोजन विभाग, मग्रारोहयो-२००६/प्र.क्र.१०४/रोहयो-१०, दिनांक १९.१०.२००६ मधील परिच्छेद क्र.७ मधील तिसरी ओळ " त्यानुसार किमान ८० टक्के जल व मृदसंधारणाची घ्यावीत. " वगळण्यात येत आहे व सुधारित परिच्छेद पुढीलप्रमाणे राहील.

"राष्ट्रीय रोहयो कायद्या अंतर्गत जलसंधारणाच्या कामांना प्राधान्य घ्यावयाचे असून केंद्र सरकारच्या मार्गदर्शक सूचनेप्रमाणे दिलेल्या वर्गवारीनुसार (पहावे परिशिष्ट-२) अशी कामे घेता येत नसतील तरच इतर कामे घ्यावयाची आहेत. . जिल्हा कार्यक्रम समन्वयक व सह जिल्हा कार्यक्रम समन्वयक यांनी त्याप्रमाणे वार्षिक आराखडा तयार करावा. ही कामे जिल्ह्यातील पाणलोट्याचा एकत्रित विचार करून एकात्मिकरित्या घेण्यात यावीत. पाणलोट्यातील जलसंधारणाचे अंदाजपत्रक तयार करतांना त्या अंदाजपत्रकास पाणलोट्याचा प्रकार व अनुक्रमांक व कामाच्या प्रकारानुसार अनुक्रमांक (Activity numbers) आवर्जून नमूद करावा. एकेरी पध्दतीने कोणतीही कामे घेण्यात येऊ नयेत."

(दोन) राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा, २००५ च्या अंमलबजावणीसाठी विहित केलेल्या मार्गदर्शन सूचना, २००६ (व्दितीय संस्करण) मधील परिच्छेद ३.३.२ मध्ये स्पष्ट सूचना दिली आहे की, ग्रामपंचायतीने दरवर्षी ग्रामसभेचे आयोजन करून मजुरांच्या कामाच्या मागणीचा अंदाज घेऊन पुढील वित्तीय वर्षात घ्यावयाच्या कामांची संख्या व प्राधान्यक्रम निश्चित करावयाचा आहे व वार्षिक आराखडा सुनिश्चित करावयाचा आहे. परि.३.३.४ व परि.३.३.५ नुसार कार्यक्रम अधिकारी ग्राम पंचायतीने सूचविलेल्या वार्षिक आराखड्याची कायद्याच्या दृष्टीने व तांत्रिकदृष्ट्या उचित असल्याबद्दल छाननी करतील मात्र कार्यक्रम अधिकारी ग्रामपंचायतकडून प्राप्त झालेला प्रस्ताव नामंजूर करणार नाही. प्रस्तावाची छाननी करताना कार्यक्रम अधिका-यास आढळले की तो कायद्याच्या दृष्टीने व तांत्रिक दृष्टीने सुयोग्य नाही तर कार्यक्रम अधिकारी आपले अभिप्राय त्यावर नोंदवून पंचायत समिती (Intermediate Panchayat) कडे एकत्रित प्रस्ताव सादर करील. ग्राम पंचायतीने सूचविलेले काम कायद्याच्या कक्षेत असल्यास पंचायत समिती मंजूर करेल व कायद्याच्या कक्षेत नसल्यास त्याऐवजी कायद्याच्या कक्षेत बसणारे दुसरे काम सूचविण्याकरिता प्रस्ताव ग्रामपंचायतीकडे परत करेल. परि.३.३.६ मध्ये पुन्हा स्पष्ट सूचित केले आहे की, **कामांचे प्राधान्य क्रम ग्राम पंचायत निश्चित करेल.**

हे आदेश सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास जिल्हा कार्यक्रम समन्वयकाने आणावेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सोबत : सहपत्रे

स.अ.जयवंत

(स.अ.जयवंत)

उप सचिव (रोहयो), नियोजन विभाग

प्रति,

१. राज्यपालांचे सचिव,
२. मा. मुख्यमंत्री,
३. मा. उपमुख्यमंत्री,
४. सर्व मंत्री, राज्यमंत्री,
५. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य,
६. सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव,
७. सर्व विभागीय आयुक्त,
८. सर्व जिल्हाधिकारी,
९. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,
१०. उप सचिव, विधान मंडळ रोहयो समिती, (४० प्रती)
११. सर्व मंत्रालयीन विभाग,
१२. सर्व अधिकारी रोहयो प्रभाग.
१३. निवडनस्ती रोहयो-१०.

The extract of the
National Rural Employment Guarantee
Act 2005 (NREGA) - Operational
guidelines 2006 from Ministry of
Rural Development, Department of
Rural Development, Government of
India, New Delhi.

3.3 THE ANNUAL PLAN

- 3.3.1 The Annual Plan will be the working plan that identifies the activities to be taken up on priority in a year. The Perspective Plan will provide the framework for facilitating this identification. If new activities need to be taken up, their justification should be indicated in terms of needs and outcomes. The process for this will be as stipulated in the Act, based on the participation of the community, with a principal role assigned to the Panchayats.
- 3.3.2 Every year the Gram Panchayat shall convene a meeting of the Gram Sabha to estimate the demand for labour, and to propose the number and priority of works to be taken up in the next financial year. The timing of the meeting will take into consideration the work season and the migration time, in case the workforce in that area tends to migrate for work. Participation of likely beneficiaries should be ensured in the Gram Sabha so that their priorities and needs shape the Annual Plan. The time and date of the Gram Sabha meeting should be fixed well in advance and should be widely publicized so that people can participate in large numbers.
- 3.3.3 The recommendations formulated in the Gram Sabha (and the Ward Sabhas, if applicable) will be forwarded to the Gram Panchayat. Based on these recommendations, the Gram Panchayat will prepare an Annual Plan and forward it to the Programme Officer. The Annual Plan should indicate clearly the existing demand for work, the demand in the previous year, the works taken up in the previous year, ongoing works and works proposed for the next year, likely costs and the proposed Implementing Agencies. The Gram Panchayat will also identify the 50 per cent of the works in its area that it may wish to take up.

- 3.3.4 The Programme Officer will scrutinize the Annual Plan for its technical feasibility. He will satisfy himself that it meets the likely demand for employment based on the registrations and previous experience. He will ascertain that the employment opportunities arising from the projects in the area under his jurisdiction match the demand for employment. If the Programme Officer feels that the list is insufficient to meet the likely demand, he should ask for a supplementary list.
- 3.3.5 The Programme Officer will not reject a proposal received from the Gram Panchayat. If the proposal is not within the parameters of the Act, or appears technically unfeasible, the Programme Officer will record his observations on the proposal and then submit a consolidated statement of proposals to the Intermediate Panchayat. The Intermediate Panchayat will not reject a work proposed by the Gram Panchayat if it is within the parameters of the Act. If it is outside the parameters of the Act, then it will be returned to the Gram Panchayat for this body to replace it with a valid proposal.
- 3.3.6 The Intermediate Panchayat will maintain the priority indicated by the Gram Panchayat. It is possible that there may be a need for works that involve more than one Gram Panchayat. Such works may be included by the Intermediate Panchayat. It is, however, reiterated that the priority of works in a Gram Panchayat will be as determined by the Gram Panchayat. On the basis of these discussions, the plan for the area of the Intermediate Panchayat will be approved by the Intermediate Panchayat and forwarded to the District Programme Coordinator.
- 3.3.7 The District Programme Coordinator will scrutinize the plan proposals of all the Intermediate Panchayats, examining the appropriateness and adequacy of works in terms of likely demand as well as their technical and financial feasibility. He/she will also invite and examine work proposals from other Implementing Agencies, but in doing so, the priorities of the Gram Panchayat and the priorities of inter Gram Panchayat works as indicated in the Block Plan by the Intermediate Panchayat will be retained. He/she will consolidate all these proposals into a District Plan proposal to be discussed and approved by the District Panchayat. The time frame for each project must be specified in the Annual Plan. The District Plan will comprise a Block-wise shelf of projects. The Block-wise shelf of projects will be arranged Gram Panchayat-wise. The Implementing Agency for each work has to be identified keeping in view the mandatory minimum 50 per cent of the works to be executed by the Gram Panchayat. The District Panchayat will examine and approve the District Plan.
- 3.3.8 The District Programme Coordinator will coordinate the preparation of detailed technical estimates and sanctions. The project report of each approved work shall contain all details as may be specified in the technical/works manual of the State Government. It will also clarify the expected outcomes such as person days of employment, specifications of the physical assets (e.g. length of road, size of a tank) and enduring outcomes (e.g. area irrigated, villages connected).